

Výchovná kompetence v dalším vzdělávání pracovníků s dětmi a mládeží

AUTOR: SLIACKY JIŘÍ

PASEKOVÁ VENDULA

UČO 322250

Úvod

- Další vzdělávání – je dáno především důrazem kladeným na celoživotní učení člověka.

Podle Lazarové má další vzdělávání mnoho názvů a konotací, které souvisejí s typem organizace, nastavením společnosti ve které se odehrává.

Kohnová a kol. jej charakterizují mimo jiné jako celoživotní rozvíjení kompetencí a trvalý osobnostní rozvoj.

- Tento článek se věnuje dalšímu vzdělávání dobrovolných pracovníků s dětmi a mládeží, tedy těch, kteří se této činnosti věnují ve svém volném čase.
- Další vzdělávání dobrovolných pracovníků se zaměřuje na volný čas.

- Do volného času se zahrnuje odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. (Pávková a kol. 2002,s.13)
- Je nutné si uvědomit, že kvalita trávení volného času se následně odráží například ve studijních výkonech jedince nebo v jeho rodinných vztazích.
- Hlavním úkolem pracovníků je, aby byly náležitě připraveni a patřičně vybaveni k ovlivňování volného času u dětí a mládeže.

Další vzdělávání pracovníků s dětmi a mládeží

- Objektem výchovy a vzdělávání ve volném čase jsou děti a mládež.
- Za děti se považují všechny fyzické osoby mladší osmnácti let a mládeží jsou rozuměny všechny fyzické osoby od 18 do dovršení 26 let.

- Dne 7.7.1998 zakládá z důvodu užší spolupráce osm občanských sdružení dětí a mládeže Českou radu dětí a mládeže (ČRDM), jejímž posláním je podporovat podmínky pro kvalitní život a všestranný rozvoj dětí a mladých lidí.
- V současnosti ČRDM sdružuje již téměř sto sdružení dětí a mládeže a své poslání naplňuje tím, že podporuje mimoškolní výchovu a činnost svých členů.

- Tato oblast se tak přesouvala z okraje zájmů do popředí, což vyústilo v její legislativní ukotvení.
- Za základní kámen legislativy lze označit dokument „Koncepte dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školských zařízení pro zájmové vzdělávání a odborné přípravy pracovníků s dětmi a mládeží v oblasti volného času”, který vznikl v roce 2002 na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT).
- Tato koncepce zdůvodňuje potřebu dalšího vzdělávání pracovníků, ale především stanovuje podmínky, za kterých je mohou organizace provádět.

Kompetence

- Kompetenci pracovníka je možno chápat jako do osobnosti integrovaný celek vlastností a schopností, hodnot a postojů a znalostí a dovedností, který utváří vybavenost pracovníka pro kvalifikované jednání při práci s dětmi a mládeží.
- Kompetence tak nejsou samy o sobě obsahem edukačního procesu, ale jsou jeho výsledkem.
- Cílem vzdělávání podle kompetencí tedy je, aby byl pracovník schopen „efektivně zvládat situaci a úkoly, které bude aktuálně či v budoucnosti řešit.

Model struktury kompetencí pracovníka s dětmi a mládeží:

- a) výchovná kompetence
 - kognitivní kompetence
 - komunikativní kompetence
 - diagnostická kompetence
- b) osobnostní kompetence
- c) rozvíjející kompetence
 - adaptivní kompetence
 - informační kompetence
 - sebevzdělávací kompetence
 - sebereflektivní kompetence
 - autoregulativní kompetence
- d) navazující kompetence

Výchovná kompetence

- Výchovnou kompetenci je možné podle Švece (1999,s.23) vymezit jako
- Souhrn způsobilostí, kterými by měl být vybaven pracovník, aby mohl efektivně a pozitivně ovlivňovat psychosociální a kognitivní vývoj dětí a mládeže.
 - kognitivní kompetence – zastupuje poznávací a učící složku edukačního procesu.
 - komunikativní kompetence – poukazuje na význam komunikace ve výchově.
 - diagnostická kompetence – stanovování cílů, diagnostika osobnosti.

- **Osobnostní kompetence** - za základní kameny je možné považovat sociální schopnosti a dovednosti.
- **Rozvíjející kompetence** – jedná se o kompetenci k dalšímu rozvoji osobnosti, pohledu na realitu, přístupu k řešení problémů atd. To vše má vliv i na proces výchovy a vzdělávání, který bude jedinec ve své praxi realizovat.
- **Navazující kompetence** – jedná se o kompetenci, která je navázána na samostatné konkrétní praktické činnosti, jež pracovník s dětmi a mládeží vykonává.

Výzkum struktury výchovné kompetence v brněnských organizacích

- Cíl tohoto výzkumu byl následující:
- Na základě kategorizace vzájemně porovnat obsah dalšího vzdělávání u vybraných organizací v oblasti výchovné kompetence.

- Výzkumný vzorek byl vybrán metodou prostého záměrného výběru.
- Postup spočíval v tom, že bez uplatnění dalších specifických metod či strategií byli mezi potencionálními účastníky výzkumu, splňujícími stanovená kritéria, vybráni ti, kteří byly pro účast vhodné a zároveň se svou účastí souhlasili.
- Osloveny a zařazeny do výzkumu tak byly tři organizace, a sice sdružení Pionýr, Junák – svaz skautů a skautek ČR a Hnutí Brontosaurus.

Výzkum

- V následující tabulce je ve sloupci kategorie uvedeno její kódové označení a ve sloupci s názvem příslušné organizace je uvedeno, zda se tato kategorie v její struktuře nalézá, či nikoliv.

Výsledky provedeného výzkumu

Kategorie	Pionýr	Junák	Brontosaurus
Cíle výchovy	ano	ano	ano
Styly vedení (řízení)	ano	ano	ano
Charakteristika hry	ano	ano	ano
Odměny a tresty	ano	ano	ano
Formy a prostředky motivace	ano	ano	ne
Partnerská výchova	ne	ano	ne
Socializace dětí a mládeže	ano	ne	ne
Sociálně patologické jevy	ano	ne	ne
Sociální rizika	ne	ano	ne
Sociální role jedince	ne	ano	ne
Týmová práce	ne	ne	ano

Závěr

- Výchova a vzdělávání ve volném čase jsou neodmyslitelnou součástí dnešní edukační reality. Volný čas je totiž významným prvkem soudobé společnosti, jehož úkolem není poskytovat prostor pouze pro zábavu a odpočinek, ale podílet se také na rozvoji jedince.
- Toto je nejpodstatnější u dětí a mládeže, jejichž objem volného času je relativně velký a nejsou ještě dostatečně vybaveni pro samostatné vytváření optimálních podmínek k jeho trávení.

Děkuji za pozornost

